

Cezládi Thöher A néplélek.

21. V. 8.

A messzi multnak ezernyi emlékét, a régi időknek rejtett drága kincsét, magyar fajtánk érzéseinek, gondolatainak, vágyainak, álmodásainak csudás gazdagságát zárja magába népünk lelke, mint sziklák méhe az arany-szemeket. Az élet vásáros lármájából egyszerű népünk egyszerű lelkéhez mélyül a tudós szeme s faji érzsnek és gondolatnak, népi vágyakozásnak és teljesedésnek, nemzeti álmodozásnak és tudásnak tengernyi kincsét a felszínre hozza, a szemünk elé tárja szívünk örömeire, lelkünk okulására.

Faji szempontból megbecsülhetetlen és értékes munkásság gyümölcseiből kapott izlettöt a helybeli tanuló ifjuság. Herrmann Antal dr. egyetemi tanár, a polg. iskolai tanárképző főiskola c. igazgatója, a magyar néplélek fáradhatatlan buvára a népi hagyományok jelentőségéről, Solymossy Sándor dr., a Néprajzi Társaság alelnöke, a lelkes kutató pedig a népelet szellemi kincseinek értékéről tartott előadást a Kossuth-főgimnáziumban és a polgári iskolákban.

Solymossy Sándor dr. fölolvadásában rámutatott arra, hogy a szájhagyományok alapján feleletet kapunk ősi történelmünk sok homályos kérdésére s fölvilágosítást nyerünk a

magyar nép jelleméről is. A kapott képben örömrünk telik, mert elibénk tárja népünk rendkívüli intelligenciáját, kiváló szellemi és faji tulajdonságait. Meseszövésünk színe, népdalaink könnyed szárnyalása, siró elcsuklása csak a magyar és a távol keleti népek-nél található meg. Pl. ahol volt, hol nem volt mesekezdés is, az európai népek közül csak nálunk szokásos és ázsiai őskincse ez a magyar népléleknek. A magyar nép szólás-módjai szellemesek és ötletesek, közmondásai pedig mély és józan életfelfogást tükröztenek vissza. Ezeknek gyűjtése is fajtánkat védő, nemzetünket mentő feladat s ezért az ifjuság figyelmébe, szeretetébe ajánlja.

Herrmann Antal dr. az előbbibe kapcsolódó szabadelőadásában a hagyomány elméleti jelentőségét ismertetve, rámutatott arra, hogy a hagyományok összesége a nemzeti génusz megnyilatkozása és annak lényege. A néphagyomány a nép rétegeiben maradt fenn leginkább, mert a műveltség irtja e hagyományt. A természettel való foglalkozás nincs alávetve annyi változásnak, mint a többi foglalkozási ág s a nép, mint a természet gyermeke, konzervatív. A tudomány kiássa, részletezi, osztályozza ezt a reánk maradó ősi örökséget.

A szájhagyomány hordozója a nyelv, benne él, lüktet fajtánk ősi szellemi ereje: a nép-

költés, a mese, a monda, a dal, amelyhez simul a szöveggel összeforrt zene. A szájhagyományhoz legközelebb áll a hit- és világnézet hagyománya, amely mithoszbán és babonában nyilvánul. A babonát irtani kell az életben, de meg kell őriznünk a tudomány számára. A cselekvés hagyománya egybeforrt a hiedelemmel; a varázslás, babonás szokások, játékok ennek a csökevényei. A nép keze alkotásának emléke, a tárgyhagyomány, öröklött dolog, mely a környezet hatása alatt a nép alkotó, változtató és diszitő kedvének megnyilatkozása. Fontos a készitési, használati módja s az elnevezése. A népipar megismerése gazdasági fejlődésünkre jótékony hatással lesz.

E fontos feladatok megindítása azért is szükséges, mert a nagy rázkódtatások és hanyatlások után a romlatlan, konzervatív néplélekből kell kiindulnia a nemzeti megújulásnak; ezek azok a kiapadhatatlan életforrások, amelyekből az egészséges faji fejlődéséhez s a nemzeti boldoguláshoz a meggyötört népünk erőt bőven merithet.

Este Herrmann Antal dr. a Hadiárva Otthonában tartott kedves, humorral átszótt, mélyen szántó és mégis játszón könnyed előadást a magyar dalról. Rengeteg kóborlás, fáradság, nélkülözés árán a fiatalos lelkü ősz tudós bebizonyította nemcsak itthon, de a külföl-

 Ketten a puszta szigeten = **Cezarina**

dön is, hogy a magyar nóta nem cigány muzsika. Útvesztőbe jutott Liszt Ferenc, amikor ezt állította s hamis tanokat hirdetett a külföld, amikor ezt terjesztette.

Herrmann Antal dr. együtt járta a vándor cigányok kalandos utjait; elleste, megtanulta tőlük nótáikat s tudományosan alapon megállapította, hogy nem cigányköltés a magyar dal, sőt a cigány muzsika is a kóborló utakon különböző népektől lopott holmi csupán. A magyar dal ott terem a magyar nép szilaj nekibusulásában, sirvavigadásában. A mi fajtánk bánata sir, a mi népünk öröme csapong, magyar szívünk vágya zokog, magyar vérünk lüktetése csap szilajságba és rogyan gyászba a magyar muzsikákban. A cigány füle elkapja a dalt, átalakító és szertelenségre hajló tehetségének bámulatos erejével formálja, cifrázza és sajnos legtöbbször kiforgatja a magyar dalt.

Ezt az igazságot *Herrmann Antal* dr. hordozta meg elsőnek itthon és külföldön. Magyar jóvendőnk pirkadó hajnalán, a romok takarításával, a nemzeti építés verejtekezése közben büszkén tágult szemünk a sok faji kincsre, amit tudósaink a magyar néplelek mélységeiből a felszínre hoztak, elibénk szórtak. Kár és veszteség, hogy városunk szélesebb rétege nem juthatott ehhez az igazi magyar gyönyörködéshez. *Bolyos.*

Kon vaio aikaimazinatosag elofelteteleinek megszerzését bárkinek lehetővé tette.

— **Családtagok kereseti adója.** A sok adóemelés és új adó behozatala mellett feltűnő ujságként hat az új adótörvénynek az a rendelkezése, hogy az 1921. évtől kezdve a családtagok nem fizetnek kereseti adót, illetőleg ily adóval meg nem róhatók. Nem nagy enyhítés, de mégis valami.

— **Jeles Ferenc detektívfelügyelőt rehabilitálták.** Jeles Ferenc detektívfelügyelő ellen annak idején súlyos vádakat emeltek. A lefolytatott kir. ügyészségi és fegyelmi vizsgálat kétséget kizáró módon megállapította a vádak és gyanúsítások alaptalanságát. Ennek alapján a belügyminiszterium és a kir. ügyészség minden további eljárást beszüntetett ellene.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazok a rokonok, jóbarátok, ismerősök, de különösen Andrásy Benő úr fáradozása révén a dalárda résztvevő tagjai, akik boldogult férjem Csizmadi István szücs mester temetésén megjelenésükkel fájdalmamat enyhíteni szivesek voltak, fogadják ezuton hálás köszönetemet.

Ozv. Csizmadi Istvánné.

kapni az összes alsó hatóságok a kormánytól.

— **Az ipar támogatása.** Csak részben a szükség, de inkább az ipar hathatós támogatása bírta rá a kormányt, hogy a magyar államvasutaknál ebben az évben ezer milliós árubeszerzést tervez és hajt végre. A beruházás a hazai iparnak szól s kellő helyes megfelelő elosztással alkalmas arra, hogy a magyar ipart a válságon átsegítse, különösen ha tekintetbe vesszük, hogy a posta is nagyobb összegű — több százmillió — beszerzéssel szaporítja még ebben az évben a magyar ipar megrendeléseit.

● — **Meghosszabbítás.** A pénzügyminiszter a háboru előtti államadóssági címletek nosztrifikálási határidejét június hó végéig meghosszabbította.

— **Csődök.** Az a mohóság, amellyel egyes kereskedők árúikat felhalmozzák, az országban számtalan bukásra vezetett. A kereskedők hitelt is nagy mértékben vettek igénybe s a mai árak mellett nem bírják a nagy összeget fizetni. Egy budapesti harisnyakereskedő 16 millió, egy bőrkereskedő pedig 30 milliós fedezetlen tartozással ment csődbe s sok újabb nagy csődről beszélnek.